

Ustavni sud Republike Srpske, na osnovu člana 115. Ustava Republike Srpske, člana 40. stav 5. i člana 61. stav 1. tačka g) Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” br. 104/11 i 92/12), na sjednici održanoj 29. maja 2024. godine, d o n i o j e

R J E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti člana 9. stav 1. tačka 3, člana 12. st. 1, 2. i 3, te člana 13. st. 1. i 2. Pravilnika o postupku za prijem u radni odnos u srednjoj školi i načinu bodovanja kriterijuma za prijem („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 24/19).

O b r a z l o ž e n j e

Ornela Novaković iz Prijedora podnijela je Ustavnom sudu Republike Srpske (u daljem tekstu: Sud) inicijativu (preciziranu na traženje Suda) za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti člana 9. stav 1. tačka 3, člana 12. st. 1, 2. i 3, te člana 13. st. 1. i 2. Pravilnika o postupku za prijem u radni odnos u srednjoj školi i načinu bodovanja kriterijuma za prijem („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 24/19), koji je 1. marta 2019. godine donijelo Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, smatrajući da je navedenim odredbama povrijeđen član 16. Ustava Republike Srpske (u daljem tekstu: Ustav). U inicijativi se ističe da se osporenim odredbama određuje način na koji se vrši testiranje nastavnika iz oblasti njihove struke, propisuje način bodovanja, te utvrđuje nadležnost za sastavljanje pitanja i odgovora za predmetni test, ali da nije moguće realizovati pravo na žalbu u pogledu pomenutog bodovanja, te pogrešno postavljenih pitanja i odgovora, jer „nijedna institucija nije nadležna da odgovori“. Podnosilac inicijative objašnjava da nadležni organi nisu rješavali o njegovoj žalbi, koja se odnosila na provjeru tačnosti odgovora u ključu testa, te provjeru tačnosti načina na koji su pitanja u testu postavljena, već su se, kako se navodi, oglasili nestručnima ili su istu prosljedili drugoj instituciji, zbog čega smatra da mu je uskraćeno Ustavom zajamčeno pravo na žalbu, kao i da, zbog nepostojanja organa nadležnog da postupa u žalbenom postupku, osporeno propisivanje treba brisati.

U odgovoru koji je Sudu dostavio ministar prosvjete i kulture Republike Srpske se ističe da su osporene odredbe Pravilnika saglasne Ustavu, odnosno da istima nije povrijeđeno Ustavom zajamčeno pravo na pravni lijek. Ukazujući na ovlašćenja direktora škole da raspiše javni konkurs za upražnjeno radno mjesto, između ostalog, i nastavnika, kao i da imenuje komisiju za prijem (član 106. stav 1. i član 108. stav 1. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 41/18, 35/20, 92/20 i 55/23), donosilac osporenog akta navodi da je kandidatima obezbijeđeno pravo na pravni lijek, jer je članom 108. stav 7. ovog zakona utvrđena mogućnost da školskom odboru podnesu prigovor protiv odluke direktora iz člana 106. stav 1. i člana 108. stav 1. istog zakona, a stavom 8. istog člana je propisano da će školski odbor provjeriti njihove navode, te zakonitost sprovođenja postupka izbora i prijema kandidata. S obzirom na izloženo donosilac zaključuje da inicijativa nije osnovana i predlaže Sudu da je zbog toga ne prihvati.

Pravilnik o postupku za prijem u radni odnos u srednjoj školi i načinu bodovanja kriterijuma za prijem („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 24/19) donio je 1. marta 2019. godine ministar prosvjete i kulture na osnovu izričitog ovlašćenja iz člana 108. stav 5. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 41/18) i člana 76. stav 2. Zakona o republičkoj upravi („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 115/18).

Osporenim članom 9. stav 1. tačka 3. Pravilnika je propisano da su, između ostalih kriterijuma, i

rezultati ostvareni na testu kriterijum za bodovanje prilikom utvrđivanja liste kandidata za prijem u radni odnos u školi.

Osporenim odredbama člana 12. tog pravilnika je propisano: da se testiranjem može ostvariti najviše četiri boda (stav 1), da komisija treba da za ovaj dio ispita ima pripremljene tačne odgovore na zadana pitanja (stav 2), da se pitanja iz testa za radno mjesto nastavnika odnose na poznavanje nastavničke struke i važećeg nastavnog plana i programa za radno mjesto na koje je kandidat konkurisao (stav 3).

Osporenim odredbama člana 13. ovog pravilnika je propisano: da, ukoliko se u radni odnos prima nastavnik, pitanja za testiranje priprema stručni aktiv nastavnika ili nastavnik koji predaje nastavni predmet za koji se raspisuje konkurs (stav 1), da ukoliko nema stručnog aktiva nastavnika ili nastavnika koji predaje nastavni predmet za koji se raspisuje konkurs, pitanja priprema stručni saradnik škole, a ukoliko nema stručnog saradnika, pitanja priprema nastavnik tog predmeta iz druge srednje škole (stav 2).

U postupku ocjenjivanja ustavnosti osporenih odredaba Pravilnika, Sud je imao u vidu tač. 11, 12. i 18. Amandmana XXXII na Ustav Republike Srpske, kojim je zamijenjen član 68. Ustava, kojima je utvrđeno da Republika uređuje i obezbjeđuje, između ostalog, sistem javnih službi, radne odnose, zapošljavanje, obrazovanje i druge odnose od interesa za Republiku, kao i član 108. Ustava prema kome zakoni, statuti, drugi propisi i opšti akti moraju biti u saglasnosti sa Ustavom, a propisi i drugi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom. Pored toga, Sud je uzeo u obzir da je odredbama Ustava u odnosu na koje davalac inicijative osporava Pravilnik, propisano da svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom i drugim državnim organom i organizacijom, te da je svakome zajamčeno pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rješava o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu (član 16).

Sud je, isto tako, uzeo u obzir da je članom 2. stav 1. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 41/18, 35/20, 92/20 i 55/23) propisano da je srednje obrazovanje djelatnost od opšteg društvenog interesa, da prema članu 106. stav 1. istog zakona direktor raspisuje javni konkurs za upražnjeno radno mjesto nastavnika, stručnog saradnika, sekretara i računovođe, obavezno posredstvom Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske, da je članom 108. istog zakona utvrđeno da Komisiju za prijem radnika (u daljem tekstu: komisija za prijem) imenuje direktor (stav 1), da je komisija za prijem iz stava 1. ovog člana dužna da u roku od osam dana od dana zaključivanja konkursa sačini i predloži direktoru listu kandidata koji ispunjavaju uslove konkursa (stav 2), da je direktor dužan da primi u radni odnos prvog kandidata sa rang-liste za izbor kandidata (stav 3), da ministar donosi pravilnik o postupku za prijem u radni odnos u srednjoj školi i načinu bodovanja kriterijuma za prijem (stav 5), da su u pravilniku iz stava 5. ovog člana kriterijumi za prijem radnika: vrijeme provedeno na evidenciji nezaposlenih lica, koju vodi Zavod za zapošljavanje, nakon sticanja odgovarajuće stručne spreme, prosjek ocjena tokom studiranja, rezultati ostvareni na intervjuu i testu, radni staž kandidata (stav 6), da u slučaju da prijavljeni kandidat nije zadovoljan odlukom direktora može podnijeti prigovor školskom odboru u roku od osam dana od dana prijema obavještenja (stav 7), da školski odbor odlučuje o prigovoru kandidata iz stava 6. ovog člana, provjerava navode iz žalbe i zakonitost sprovođenja postupka izbora i prijema kandidata (stav 8), da je odluka školskog odbora konačna i protiv iste nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti sudski postupak pred nadležnim sudom (stav 9), da je

školski odbor organ upravljanja školom koji je odgovoran za utvrđivanje i sprovođenje politike škole, da školski odbor ima sedam članova koje za javne škole u ime osnivača imenuje Ministarstvo, i to: 1) dva člana na prijedlog radnika škole iz reda zaposlenih, 2) dva člana u ime osnivača, 3) dva člana iz reda roditelja na prijedlog savjeta roditelja škole, 4) jedan član na prijedlog jedinice lokalne samouprave (član 127. st. 1. i 2), da je članom 173. tačka 20. Zakona propisano da će ministar u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnik o postupku za prijem u radni odnos u srednjoj školi i načinu bodovanja kriterijumima za prijem (član 108. stav 5).

Sud konstatuje da se termin ministar, u smislu ovog zakona, odnosi na ministra prosvjete i kulture (član 7. stav 5. Zakona).

Isto tako Sud je imao u vidu da je Zakonom o republičkoj upravi („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 i 90/23) propisano da: organi uprave donose pravilnike, naredbe, uputstva i druge opšte akte, da se pravilnikom razrađuju pojedine odredbe zakona ili propisa Vlade (član 63. st. 1. i 2), da organi uprave mogu donositi propise iz člana 63. ovog zakona samo kada su za to izričito ovlašćeni zakonom ili propisom Vlade (član 64. stav 1), da ministar predstavlja ministarstvo, donosi propise iz člana 63. stav 1. ovog zakona i rješenja u upravnim i drugim pojedinačnim stvarima, odlučuje o pravima i dužnostima zaposlenih u ministarstvu i odlučuje o drugim pitanjima iz djelokruga ministarstva (76. stav 2).

Uzimajući u obzir navedeno Sud je utvrdio da je osporeni pravilnik donesen saglasno ovlašćenju ministra prosvjete i kulture iz člana 108. stav 5, u vezi sa članom 173. tačka 20. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju da uredi postupak za prijem u radni odnos u srednjoj školi i način bodovanja kriterijuma za prijem, što je u skladu sa odredbama člana 63. st. 1. i 2, člana 64. stav 1. i člana 76. stav 2. Zakona o republičkoj upravi.

Sud je utvrdio da su kandidatima koji se prijavljuju na javni konkurs iz člana 106. stav 1. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju jemstva iz člana 16. Ustava obezbijeđena propisivanjem vidova pravne zaštite iz člana 108. stavovi 7, 8. i 9. tog zakona. Predmetnim odredbama utvrđena je kako sudska, tako i druga vrsta zaštite, jer je predviđena mogućnost da kandidat koji je nezadovoljan odlukom direktora iz člana 108. stav 3. navedenog zakona podnese prigovor školskom odboru, koji će provjeriti navode iz žalbe, kao i zakonitost sprovedenog postupka izbora i prijema kandidata, a protiv konačne odluke ovog odbora zakonodavac je utvrdio mogućnost pokretanja postupka pred nadležnim sudom.

S tim u vezi, a imajući u vidu navode iz inicijative kojima se osporava saglasnost odredaba člana 9. stav 1. tačka 3, člana 12 st. 1, 2. i 3, te člana 13. st. 1. i 2. Pravilnika sa članom 16. Ustava, Sud je ocijenio da navedenim odredbama osporenog pravilnika, u kontekstu predmetnog ustavnog jemstva, nisu promijenjeni sadržaj, smisao i granice odredaba iz člana 108. st. 7, 8. i 9. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju, čime se donosilac osporenog akta kretao u granicama svojih ovlaštenja.

Sud nije posebno razmatrao navode davaoca inicijative da bi predmetnu materiju trebalo urediti na drugačiji način i to brisanjem osporenog propisivanja, s obzirom na to da je razmatranje takvog prijedloga izvan nadležnosti Ustavnog suda, kako je ona utvrđena odredbom člana 115. Ustava.

S obzirom na to da je u toku prethodnog postupka pravno stanje potpuno utvrđeno i da prikupljeni podaci pružaju pouzdan osnov za odlučivanje, Sud je, na osnovu člana 40. stav 5. Zakona o

Ustavnom sudu Republike Srpske, u ovom predmetu odlučio bez donošenja rješenja o pokretanju postupka.

Na osnovu izloženog Sud je odlučio kao u izreci ovog rješenja.

Ovo rješenje Ustavni sud je donio u sastavu: predsjednik Suda mr Džerard Selman i sudije: Vojin Bojanić, Svetlana Brković, Amor Bukić, Zlatko Kulenović, prof. dr Radomir V. Lukić, prof. dr Ivanka Marković, prof. dr Darko Radić i akademik prof. dr Snežana Savić.

PREDSJEDNIK
USTAVNOG SUDA

Mr Džerard Selman

Broj: U-41/23

29. maj 2024. godine